

Chủ đề 5. ĐA DẠNG SINH HỌC CỦA THÀNH PHỐ ĐÀ NẴNG

MỤC TIÊU

- Hình thành hiểu biết về đa dạng sinh học của thành phố Đà Nẵng;
- Có ý thức truyền thông về sự cần thiết phải bảo vệ đa dạng sinh học của thành phố Đà Nẵng đến gia đình và người dân.

MỞ ĐẦU

Thành phố Đà Nẵng là nơi giao thoa của các tiểu vùng khí hậu, có đặc thù đa dạng về địa hình nên mức độ đa dạng sinh học ở đây rất cao, được xem là một trong những thành phố hiếm có về đa dạng sinh học, hội tụ đa dạng sinh thái rừng - biển - sông. Đa dạng sinh học ở thành phố Đà Nẵng có ý nghĩa rất lớn đối với sự phát triển của các ngành như: nông, ngư nghiệp; dược liệu; du lịch. Bên cạnh đó, đa dạng sinh học ở thành phố Đà Nẵng còn có vai trò đặc biệt quan trọng trong việc giúp duy trì cân bằng hệ sinh thái, phòng tránh những tác động bất lợi của thiên nhiên do ảnh hưởng của sự biến đổi khí hậu toàn cầu. Để thúc đẩy phát triển bền vững hệ sinh học song hành cùng phát triển kinh tế - xã hội, phát triển bền vững thành phố trong tương lai, Đà Nẵng đã có những định hướng kịp thời nhằm kiểm soát, hạn chế tốc độ suy giảm đa dạng sinh học.

KIẾN THỨC MỚI

1. Khái niệm về đa dạng sinh học và các nguyên tắc bảo tồn, phát triển bền vững đa dạng sinh học

a) Khái niệm về "đa dạng sinh học"

"Đa dạng sinh học là sự phong phú về gen, loài sinh vật và hệ sinh thái trong tự nhiên" (theo Luật Đa dạng sinh học, năm 2018 của Việt Nam).

b) Nguyên tắc bảo tồn đa dạng sinh học Bảo tồn là việc bảo vệ sự phong phú của các hệ sinh thái tự nhiên quan trọng, đặc thù hoặc đại diện; bảo vệ môi trường sống tự nhiên thường xuyên hoặc theo mùa của loài hoang dã, cảnh quan môi trường, nét đẹp độc đáo của tự nhiên; nuôi, trồng, chăm sóc loài thuộc danh mục loài nguy cấp, quý, hiếm được ưu tiên bảo vệ; lưu giữ và bảo quản lâu dài các mẫu vật di truyền.

Việt Nam hiện đang áp dụng 05 nguyên tắc bảo tồn đa dạng sinh học sau:

- Bảo tồn đa dạng sinh học là trách nhiệm của Nhà nước và mọi tổ chức, cá nhân - Kết hợp hài hoà giữa bảo tồn với khai thác, sử dụng hợp lý đa dạng sinh học; giữa bảo tồn, khai thác, sử dụng hợp lý đa dạng sinh học với việc xoá đói, giảm nghèo.

- Bảo tồn tại chỗ là chính, kết hợp bảo tồn tại chỗ với bảo tồn chuyển chỗ.

- Tổ chức, cá nhân hưởng lợi từ việc khai thác, sử dụng đa dạng sinh học phải chia sẻ lợi ích với các bên có liên quan bảo đảm hài hoà giữa lợi ích của Nhà nước với lợi ích của tổ chức, cá nhân.

- Bảo đảm quản lý rủi ro do sinh vật biến đổi gen, mẫu vật di truyền của sinh vật biến đổi gen gây ra đối với đa dạng sinh học.

2. Hiện trạng đa dạng sinh học rừng của thành phố Đà Nẵng

- Tổng diện tích đất có rừng của thành phố Đà Nẵng tính đến năm 2020 là 746 322 ha, trong đó chủ yếu là rừng tự nhiên với 509 439 ha; rừng trồng 236 883 ha. Tổng diện tích đất chưa có rừng quy hoạch phát triển rừng là 3 062,13 ha.

Sự đa dạng về địa hình, sinh cảnh đã tạo ra cho thành phố Đà Nẵng có tính đa dạng sinh học rất cao, nằm trong vùng cảnh quan ưu tiên Trung Trường Sơn, là một trong 200 "điểm nóng" về đa dạng sinh học của thế giới, là nơi sinh sống của nhiều loài quý hiếm, đặc hữu như: Sao la, Voọc chà vá chân nâu, Voọc chà vá chân xám, mang Trường Sơn... Theo các kết quả điều tra nghiên cứu đến thời điểm hiện tại, trên địa bàn ghi nhận tổng số 4195 loài động, thực vật thuộc 677 họ, bao gồm 2012 loài thực vật và 2183 loài động vật.

Hệ sinh thái tự nhiên ở thành phố Đà Nẵng rất phong phú và đa dạng gồm:

Hệ sinh thái rừng trùng điệp ở phía tây dọc theo dải Trường Sơn, hệ sinh thái biển ở phía đông với độ đa dạng sinh học cao. Hệ sinh thái rừng nhiệt đới: có hệ động thực vật đa dạng, phong phú, nhiều loài quý hiếm đã được ghi nhận trong Sách đỏ; phân bố ở một số địa điểm sau:

- + Khu bảo tồn loài và sinh cảnh Sao la có tính đa dạng loài cao, có nhiều loài động vật quý hiếm (sao la, mang Trường Sơn, thỏ vằn,...) và các loài thực vật có giá trị (kiến kiến, gỗ, dổi, sơn huyết,...).

- + Vườn quốc gia Sông Thanh có nhiều loài thú đặc hữu (voọc chà vá chân nâu, voọc chà vá chân xám, mang lớn, mang Trường Sơn, cu li,...) và nhiều loài thực vật quý hiếm (trầm hương, lan kim tuyến, chò chỉ, mây sông Thanh, pomu,...).

- + Rừng ở Cù Lao Chàm có những loài động vật đặc trưng (chim yến, khí đuôi dài, ...) và hệ thực vật phong phú (gỗ, kiến kiến, chò nâu, dẻ, ngô đồng, mây, song, dâu, sim, mã tiền, sơn máu, ổi tím, ngũ gia bì, tuế, vòng nem,...).

- + Khu di tích Mỹ Sơn có hệ động thực vật đa dạng như: cu li, tê tê Java, mèo rừng, cây hương, cá chình hoa, cá chình mun,...

- + Hệ sinh thái biển đa dạng: Rừng ngập mặn ở vùng ven biển Hội An Đông, Núi Thành: sú, mắm sừng, vẹt, bần,...; Rạn san hô ở Cù Lao Chàm (Hội An) và đặc khu Tam Hải; Các thảm cỏ biển ở vùng biển nông ven bờ các xã Núi Thành, đặc khu Tam Hải như: cỏ hẹ, cỏ lươn, cỏ vích.

Ngoài ra, còn có hệ sinh thái nhân tạo như: Vùng trồng cây dược liệu ở các vùng Trà Linh; vùng trồng cây ăn quả ở Nông Sơn, Tiên Phước, Tây Giang....

Thành phố Đà Nẵng là địa phương tiên phong trong công tác bảo tồn đa dạng sinh học, áp dụng các giải pháp lồng ghép bảo tồn đa dạng sinh học, chuyển đổi sinh kế và du lịch bền vững đối với phát triển kinh tế-xã hội. Huy động sự tham gia của cộng đồng vào các hoạt động bảo tồn và sử dụng bền vững đa dạng sinh học, phát triển các mô hình du lịch sinh thái, du lịch bền vững dựa vào thiên nhiên...

3. Giá trị của đa dạng sinh học đối với sự phát triển thành phố Đà Nẵng

Những giá trị của đa dạng sinh học thường được xác định theo 2 phương diện:

- Giá trị trực tiếp là những sản phẩm được con người sử dụng trong sinh hoạt, sản xuất hoặc thương mại.

- Giá trị gián tiếp là những lợi ích như độ phì của đất, du lịch, giáo dục, nghiên cứu khoa học, điều hoà khí hậu,...

Các giá trị, vai trò chủ yếu của đa dạng sinh học mang lại cho thành phố Đà Nẵng được thể hiện như sau:

Giá trị	Vai trò	Điều kiện hình thành
Nguồn cung cấp các sản phẩm dược liệu có giá trị cao.	Cơ sở phát triển nghiên cứu khoa học và ứng dụng trong lĩnh vực dược phẩm.	Rừng tự nhiên chiếm diện tích lớn.
Lợi thế rất lớn trong hợp tác nghiên cứu khoa học về đa dạng sinh học với nhiều nước trên thế giới.	- Làm giàu thêm kiến thức khoa học cho nhân loại. - Góp phần thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội của thành phố và khu vực miền Trung - Tây Nguyên.	- Độ đa dạng sinh học cao. - Có nhiều trung tâm, viện nghiên cứu và trường đại học trên địa bàn thành phố.
Lợi thế rất lớn trong phát triển ngành kinh tế tiềm năng của thành phố (du lịch - dịch vụ).	- Phát triển du lịch sinh thái, tham quan nghỉ dưỡng. - Nâng cao mức sống cho cộng đồng thành phố. - Duy trì nguồn lợi thủy sản cho ngư dân của thành phố.	- Lợi thế tự nhiên từ đa dạng sinh học cao. - Định hướng xây dựng "Thành phố môi trường - Thành phố sinh thái".
Điều hoà khí hậu và cân bằng sinh thái.	- Góp phần điều hoà khí hậu cho thành phố. - Duy trì sự cân bằng của các hệ sinh thái.	- Lợi thế tự nhiên từ đa dạng sinh học cao. - Thực hiện đề án "Bảo tồn đa dạng sinh học của thành phố".

Phân tích các yếu tố chủ quan tác động đến suy thoái đa dạng sinh học ở thành phố Đà Nẵng.

LUYỆN TẬP

Hãy trình bày tầm quan trọng của sự đa dạng sinh học đối với địa phương nơi em sinh sống.

VẬN DỤNG

1. Lựa chọn một điểm tham quan ở thành phố Đà Nẵng để tìm hiểu về đa dạng sinh học và viết cảm nhận theo gợi ý sau:

- Sức hấp dẫn của loại hình du lịch sinh thái.

- Tác động tích cực và tiêu cực đến đa dạng sinh học trong quá trình phát triển du lịch.

- Đề xuất các biện pháp góp phần bảo tồn đa dạng sinh học khi phát triển du lịch.

2. Thực hiện hoạt động tuyên truyền về "Bảo tồn đa dạng sinh học của thành phố Đà Nẵng" nhân ngày Quốc tế đa dạng sinh học hằng năm (ngày 22 tháng 5) thông qua một trong các ứng dụng Zalo, Facebook, Instagram, Tiktok,...